

12. 1. 2018

ID: 106898

Uplatňování pohledávky

Postup podle § 203a insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014 se uplatní i v insolvenčních řízeních zahájených před 1. lednem 2014.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2805/2015, ze dne 29.6.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně JUDr. S.R., se sídlem v P., jako insolvenční správkyne dlužníka PONT Praha, s. r. o., proti žalovanému JUDr. P.K., se sídlem v P., jako insolvenčnímu správci dlužníka PONT, spol. s r. o., zastoupenému JUDr. K.A., advokátem, se sídlem v O., o zaplacení částky 1 000 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 37 Cm 151/2013, o dovolání žalobkyně proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. března 2015, č. j. 16 Cmo 7/2015-36, tak, že dovolání proti prvnímu výroku usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. března 2015, č. j. 16 Cmo 7/2015-36, se zamítá; jinak se dovolání odmítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem ze dne 20. listopadu 2014, č. j. 37 Cm 151/2013-22, Městský soud v Praze uložil žalovanému (JUDr. P.K. jako insolvenčnímu správci dlužníka PONT, spol. s r. o.) zaplatit žalobkyni JUDr. S.R., jako insolvenční správkyňi dlužníka PONT Praha, s. r. o. částku 1 000 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % za dobu od 1. září 2013 do zaplacení (bod I. výroku), zamítl žalobu o zaplacení úroků z prodlení z žalované částky ve výši 8,05 % za dobu od 11. dubna 2013 do 31. srpna 2013 (bod II. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod III. výroku).

Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

1/ Dne 28. srpna 2007 uzavřela společnost PONT, spol. s r. o. (dále jen „společnost P“) jako prodávající se společností PONT Praha, s. r. o. (dále jen „společnost PP“) jako kupující kupní smlouvu (dále jen „kupní smlouva“), jejímž předmětem byly v rozsudku blíže specifikované nemovitosti (dále jen „sporné nemovitosti“). Kupující uhradil v den uzavření smlouvy zálohu na kupní cenu ve výši 1 000 000 Kč.

2/ Na základě dlužnického insolvenčního návrhu bylo dne 10. července 2008 zahájeno insolvenční řízení na majetek společnosti P.

3/ Usnesením ze dne 15. července 2008, č. j. MSPH 95 INS 2683/2008-A-9, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) zjistil úpadek společnosti P a prohlásil konkurs na její majetek. Současným insolvenčním správcem společnosti P je žalovaný.

4/ Dne 28. srpna 2008 sepsal insolvenční správce společnosti P sporné nemovitosti do majetkové podstaty dlužníka s odůvodněním, že kupní smlouva je neplatná.

5/ Insolvenční správce společnosti P a společnost PP sepsali dne 30. března 2011 prohlášení, že „souhlasí s obnovením vlastnického práva“ ke sporným nemovitostem „v důsledku odstoupení od smlouvy“.

6/ Insolvenční správce společnosti P následně smlouvou ze dne 29. září 2011 sporné nemovitosti zpeněžil za částku 3 600 000 Kč.

7/ Usnesením ze dne 2. listopadu 2012, č. j. MSPH 88 INS 21987/2012-A-10, insolvenční soud zjistil úpadek společnosti PP a insolvenční správkyňi ustanovil žalobkyni.

8/ Dopisem ze dne 19. března 2013 vyzvala žalobkyně žalovaného, aby jí vydal „majetkový prospěch ve výši 3 600 000 Kč“, s odůvodněním, že sporné nemovitosti sepsal do majetkové podstaty

společnosti P a za tuto částku je zpeněžil. Následně výzvou ze dne 12. srpna 2013 žalobkyně požadovala po žalovaném (jen) částku 1 000 000 Kč.

9/ Dne 8. dubna 2013 předložil žalovaný insolvenčnímu soudu konečnou zprávu, v níž uvedl, že žalobkyni uplatněnou pohledávku (ve výzvě ze dne 19. března 2013) neuznává, má ji za promlčenou a nebude ji uspokojovat.

Na tomto základě soud prvního stupně nejprve uzavřel, že kupní smlouva je neplatná pro rozpor s § 196a zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku. Podle § 457 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), je každá ze stran neplatné smlouvy povinna vrátit druhé smluvní straně získané plnění, proto má žalobkyně vůči žalovanému právo na vydání částky 1 000 000 Kč. Jde přitom o pohledávku za majetkovou podstatou. Žalovaným vznesenou námitku promlčení soud neměl za důvodnou s poukazem na § 107 odst. 3 obč. zák.

K odvolání žalovaného Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 13. března 2015, č. j. 16 Cmo 7/2015-36, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil (první výrok). Současně žalobkyni uložil zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 30 492 Kč (druhý výrok).

Odvolací soud vyšel dále z toho, že:

1/ Žalobkyně podala v insolvenčním řízení námitky proti konečné zprávě předložené žalovaným, v nichž uváděla, že žalovaný pochybil, když do konečné zprávy nezahrnul pohledávku žalobkyně za majetkovou podstatou z titulu bezdůvodného obohacení ve výši 1 000 000 Kč.

2/ Insolvenční soud vyzval žalobkyni usnesením ze dne 19. listopadu 2014, č. j. MSPH 95 INS 2683/2008-B-236, podle § 203a zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), k podání žaloby na určení pořadí této pohledávky proti insolvenčnímu správci s poučením o následcích nepodání žaloby; žalobkyně reagovala podáním ze dne 27. ledna 2015, v němž insolvenčnímu soudu sdělila, že neshledává podmínky pro postup podle § 203a insolvenčního zákona.

Odvolací soud zdůraznil, že argumentace žalované, podle níž nebyl důvod k postupu podle § 203a insolvenčního zákona, by měla relevanci, jen kdyby bylo pravomocně rozhodnuto o povinnosti žalovaného zaplatit částku 1 000 000 Kč z majetkové podstaty. Tak tomu ovšem v dané věci nebylo. Proto (vzhledem k tomu, že žalobkyně žalobu ve stanovené lhůtě nepodala), se považuje pohledávka žalované za „přihlášenou“ a není možné ji uspokojovat jako pohledávku za majetkovou podstatou. Z uvedeného podle odvolacího soudu plyne, že řízení o pohledávce, jež je ve smyslu § 109 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona pohledávkou podléhající režimu přihlašování pohledávek, je třeba zastavit podle § 141a insolvenčního zákona. Proto odvolací soud podle § 219a odst. 1 a § 221 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), za použití § 141a insolvenčního zákona, rozsudek odvolacího soudu zrušil a řízení zastavil.

K tomu odvolací soud dodal, že insolvenční soud bude s podáním žalobkyně ze dne 18. srpna 2013 (správně 12. srpna 2013) nadále nakládat jako s přihláškou pohledávky obdobně podle § 173 a násl. insolvenčního zákona, posoudí její včasnost, případně povede žalobkyni k odstraňování možných vad přihlášky, a pokud neshledá důvody pro její odmítnutí, přihlášku (pohledávku) přezkoumá při přezkumném jednání, jež za tímto účelem nařídí.

Nad rámec uvedeného odvolací soud podotkl, že žalobkyně měla svou pohledávku včas (§ 165 insolvenčního zákona) přihlásit do insolvenčního řízení. Kdyby byl důvod pohledávky založen na vrácení plnění z neplatné kupní smlouvy, pohledávka by vznikla již dne 28. srpna 2007, a nešlo by tedy o pohledávku vzniklou až po rozhodnutí o úpadku dlužníka. Jestliže by pohledávka měla

vzniknout (až) z odstoupení od smlouvy žalovaným dne 30. března 2011, bylo třeba ji uplatnit přihláškou obdobně podle § 253 odst. 4 insolvenčního zákona v tehdejší znění.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, uvádějíc, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která dosud v rozhodování odvolacího soudu nebyla vyřešena, případně, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené praxe odvolacího soudu, namítajíc, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požadujíc, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí.

Konkrétně dovolatelka namítá, že po právu dne 9. října 2013 podala u věcně příslušného soudu žalobu o vydání bezdůvodného obohacení (šlo o spor z neplatné smlouvy uzavřené mezi podnikateli, k jehož projednání byl příslušný krajský soud); nejde tak o incidenční spor ve smyslu § 2 písm. d/ ve spojení s § 159 odst. 1 insolvenčního zákona.

Dovolatelka připouští, že s účinností od 1. ledna 2014 je předepsán speciální procesní postup v novém § 203a insolvenčního zákona, ten však podle jejího mínění dopadá na „zcela jiné případy“. Podle označeného ustanovení se postupuje tehdy, je-li pochybnost o tom, zda pohledávka uplatněná podle § 203 insolvenčního zákona je pohledávkou za majetkovou podstatou nebo pohledávkou postavenou jí na roveň. Aplikace tohoto ustanovení tedy předpokládá, že není jisto, jaký charakter má pohledávka, kterou věřitel uplatnil vůči insolvenční správci.

V dané věci však podle dovolatelky byla situace odlišná v tom, že žalovaný pohledávku, kterou žalobkyně uplatnila podle § 203 insolvenčního zákona v režimu přednostní pohledávky, vůbec neuznal. Nešlo tak o pohledávku nespornou (existentní), ohledně níž by byl spor pouze o její pořadí.

Na podporu své argumentace cituje z důvodové zprávy k zákonu č. [294/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. [294/2013](#) Sb.“), tuto pasáž:

„Zavádí se současně pravidlo řešící spory o pořadí pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených tam, kde není spor o pravost nebo výši těchto pohledávek, nýbrž (právě) jen o právo přednosti. Již v konkursních poměrech podle zákona o konkursu a vyrovnání se soudní praxe ustálila v závěru, že ‚sporem o pořadí pohledávky‘ (jak jej upravoval zákon o konkursu a vyrovnání a jak jej upravuje insolvenční zákon) je i spor o určení, zda pohledávka je co do ‚pořadí‘ pohledávkou za podstatou (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2007, sp. zn. 29 Odo 107/2005, a stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. června 2007, sp. zn. Opjn 8/2006, uveřejněné pod číslem 74/2007 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Veřejná konzultace ukázala, že v těchto případech se jeví potřebným doplnit text zákona o mechanismus, jakým má být spor o takové pořadí ‚vyprovokován‘ v situaci, kdy o těchto pohledávkách platí, že se nepřezkoumávají na přezkumném jednání“.

Dovolatelka míní, že účelem § 203a insolvenčního zákona nebylo odejmout z jurisdikce obecných civilních soudů spory o vydání bezdůvodného obohacení (případně jiné spory mezi podnikateli), ale pouze zakotvit postup při řešení sporu o určení, zda určitá (nesporně existující) pohledávka uplatněná v režimu pohledávky za podstatou je co do pořadí pohledávkou za podstatou či má pouze režim pohledávky přihlášené.

Rovněž namítá, že důsledkem postupu odvolacího soudu je denegatio iustitiae, odepření práva na spravedlnost. Odvolací soud se podle dovolatelky v důsledku svých chybných právních závěrů odmítl zabývat meritem věci, tedy posouzením existence uplatněného nároku.

V neposlední řadě dovolatelka namítá, že odvolací soud „překročil ústavní mantinely“, když na daný případ aplikoval § 203a insolvenčního zákona, přestože žaloba byla podána již v roce 2013. Odvolací soud nemohl zastavit řízení o věci, která byla uplatněna po právu u věcně příslušného soudu, z důvodu následné změny procesních předpisů. Takový postup označila dovolatelka za nepřipustnou retroaktivitu.

Dovolatelka má za to, že aplikace § 203a insolvenčního zákona by v dané věci přicházela v úvahu až po právní moci rozhodnutí, kterým bude postaveno najisto, zda předmětná pohledávka existuje. Do doby posouzení této otázky není možné postupovat podle § 203a insolvenčního zákona, neboť toto ustanovení nesvěřuje insolvenčnímu soudu pravomoc rozhodovat o sporných pohledávkách.

Závěrem dovolatelka zpochybňuje i rozhodnutí o nákladech řízení, když namítá, že jí nelze klást za vinu, že řízení bylo zastaveno (k zastavení řízení totiž podle jejího mínění nebyl důvod). Kromě toho by žalovanému nemělo být přiznáno právo na náhradu nákladů řízení spočívajících v odměně advokáta, neboť jako insolvenční správce s právnickým vzděláním je (zásadně) povinen k výkonu „právních úkonů osobně“.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2013) se podává z bodu 2., článku II., zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť výkladem § 203a insolvenčního zákona se Nejvyšší soud dosud nezabýval.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Nejvyšší soud předesílá, že v usnesení ze dne 31. května 2017, sp. zn. 29 Cdo 5749/2016, zdůraznil, že ačkoliv úprava obsažená v § 140a, § 140c a § 141a insolvenčního zákona byla vtělena do insolvenčního zákona s účinností od 1. ledna 2014 zákonem č. [294/2013](#) Sb., ustanovení § 109 odst. 1 písm. a/ a § 110 odst. 1 insolvenčního zákona se (ve stejném znění) v insolvenčním zákoně nacházela již v době před 1. lednem 2014, přičemž výklad těchto ustanovení byl pro uvedenou dobu judikatorně ustálen v tomto závěru:

Řízení o žalobě podané věřitelem po zahájení insolvenčního řízení soud zastaví po právní moci rozhodnutí o úpadku, je-li předmětem žaloby pohledávka, kterou věřitel mohl přihlásit do insolvenčního řízení (§ 104 odst. 1 o. s. ř., § 109 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona); to platí i tehdy, byl-li již prohlášen konkurs na majetek dlužníka [usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. června 2011, sp. zn. 36 Co 13/2011, uveřejněné pod číslem 4/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 4/2012“), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo

3963/2011, uveřejněný pod číslem 70/2012 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 70/2012“), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. září 2015, sp. zn. 29 Cdo 3277/2013, uveřejněný pod číslem 70/2016 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek].

Nejvyšší soud se rovněž vyslovil k tomu, jak novela insolvenčního zákona provedená zákonem č. [294/2013](#) Sb. ovlivnila insolvenční řízení zahájená v době před 1. lednem 2014. V usnesení ze dne 3. května 2016, sp. zn. 29 Cdo 1136/2016, uveřejněném pod číslem 26/2017 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 26/2017“), Nejvyšší soud formuloval, i s odkazem na důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2015, sen. zn. 29 NSČR 110/2015, uveřejněného pod číslem 83/2016 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, tyto závěry:

Dikce § 140e insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. ledna 2014) [stejně jako dikce § 140b až § 140d a § 141a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. ledna 2014)] váže (v souladu s přechodným ustanovením obsaženým v článku II části první zákona č. [294/2013](#) Sb.) použití v něm obsaženého pravidla k době trvání účinků rozhodnutí o úpadku (tedy i k době po 1. lednu 2014).

Ustanovení § 140a odst. 1 insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. ledna 2014) je formulováno jinak [účinek přerušení řízení se pojí jen k okamžiku zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku a nikoli již k trvání účinků (dříve vydaného) rozhodnutí o úpadku v době od 1. ledna 2014].

Z uvedeného vyplývá, že:

1/ Ustanovení § 140a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. ledna 2014) se neuplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. lednu 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku před 1. lednem 2014.

2/ Ustanovení § 140a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. ledna 2014) se uplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. lednu 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku v době od 1. ledna 2014.

3/ Ustanovení § 140b až § 140e a § 141a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. ledna 2014) se uplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. lednu 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku sice před 1. lednem 2014, ale po uvedeném datu stále trvají účinky rozhodnutí o úpadku.

V posuzované věci podala žalobkyně žalobu až po zahájení insolvenčního řízení. Nejde-li o pohledávku za majetkovou podstatou, je nutno řízení o takové žalobě zastavit, což plyne z § 141a insolvenčního zákona v platném znění, které se uplatní i v této věci, neboť ke dni nabytí účinnosti novely insolvenčního zákona zákonem č. [294/2013](#) Sb. trvaly účinky rozhodnutí o úpadku; k tomu srov. R 26/2017.

K uvedenému lze pro úplnost dodat, že ke stejnému závěru by bylo nutno dospět i při výkladu prosazovaném dovolatelkou, tedy kdyby na danou věc nebylo možno aplikovat § 141a insolvenčního zákona. Jak totiž plyne z R 4/2012 a R 70/2012, řízení o takové žalobě by muselo být zastaveno i podle právní úpravy účinné v době do 31. prosince 2013.

Zbývá prověřit závěr odvolacího soudu, podle něhož s ohledem na to, že dovolatelka nepodala žalobu na určení pořadí tvrzené pohledávky, uplatněné v insolvenčním řízení jako pohledávka za majetkovou podstatou, ač k tomu byla insolvenčním soudem usnesením ze dne 19. listopadu 2014, doručeným dne 25. listopadu 2014, řádně vyzvána, považuje se její pohledávka podle § 203a insolvenčního zákona za pohledávku „přihlášenou“ a není možné ji uspokojovat jako pohledávku za majetkovou podstatou.

Podle § 203a insolvenčního zákona v pochybnostech o tom, zda pohledávka uplatněná věřitelem podle § 203 je pohledávkou za majetkovou podstatou nebo pohledávkou postavenou jí na roveň anebo pohledávkou, která se v insolvenčním řízení neuspokojuje (§ 170), uloží insolvenční soud i bez návrhu věřiteli, který jí uplatnil, aby do 30 dnů podal u insolvenčního soudu žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky; na návrh insolvenčního správce tak učiní vždy. Žaloba musí být vždy podána proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba o určení pořadí pohledávky uplatněné jako pohledávka za majetkovou podstatou nebo jako pohledávka postavená na roveň pohledávce za majetkovou podstatou ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu nebo není-li žalobě vyhověno, považuje se podání, jímž věřitel takovou pohledávku uplatnil, za přihlášku pohledávky a uspokojení pohledávky jako pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky postavené jí na roveň je v insolvenčním řízení vyloučeno. Nedojde-li žaloba o určení pořadí pohledávky, která se v insolvenčním řízení neuspokojuje, ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu nebo není-li žalobě vyhověno, je uspokojení takové pohledávky v insolvenčním řízení vyloučeno (odstavec 1). Řízení o žalobě podle odstavce 1 je incidenčním sporem podle § 159 odst. 1 písm. a/; ustanovení o popření pořadí přihlášené pohledávky platí obdobně (odstavec 2).

Dovolatelka vychází při výkladu § 203a insolvenčního zákona z toho, že je na věřiteli, jenž v insolvenčním řízení uplatňuje pohledávku za majetkovou podstatou, aby „prověřil“ správnost postupu insolvenčního soudu, který věřiteli poté, co dospěje k závěru, že jsou pochybnosti o tom, zda uplatňovaná pohledávka je vskutku pohledávkou za majetkovou podstatou, uloží, aby podal incidenční žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky.

Takový výklad zjevně nemůže obstát. Shora citované ustanovení insolvenčního zákona neposkytuje žádný podklad k úvaze o tom, že by snad věřitel, který má za to, že jím uplatňovaná pohledávka je opravdu pohledávkou za majetkovou podstatou, mohl sledovaného cíle (uspokojení uplatněné pohledávky jako pohledávky s právem na přednostní uspokojení), dosáhnout (tam, kde osoba s dispozičním oprávněním, respektive insolvenční soud, má udávané právo přednosti za pochybné) jinak než vyvoláním incidenčního sporu a úspěchem v něm. Uvedené ustanovení nadto přímo stanoví jednoznačný následek, který s sebou nese nevyhovění výzvě insolvenčního soudu. Uspokojení takové pohledávky jako pohledávky za majetkovou podstatou je v insolvenčním řízení vyloučeno, s tím, že podání, jímž byla pohledávka uplatněna, se považuje za přihlášku.

Poukazuje-li dovolatelka na obsah důvodové zprávy k novele insolvenčního zákona provedené zákonem č. [294/2013](#) Sb. s argumentem, že postup insolvenčního soudu je podmíněn zjištěním, že jsou zde pochybnosti o povaze pohledávky (zda jde opravdu o pohledávku přednostní), pak přehlíží, že v § 203a odst. 1 větě první části za středníkem insolvenčního zákona je insolvenčnímu soudu uložena povinnost vyzvat věřitele k podání incidenční žaloby vždy, když o to požádá insolvenční správce (tedy i v případě, že sám insolvenční soud pochybnosti o povaze pohledávky mít nemusí). Současně dovolatelka pomíjí, že (jak plyne ze skutkového zjištění odvolacího soudu a z obsahu insolvenčního spisu, srov. např. podání insolvenčního správce z 3. dubna 2013; B-208) již déle než rok před výzvou insolvenčního soudu k podání žaloby na určení pořadí pohledávky vedli žalobkyně (jako věřitelka) a žalovaný (jako insolvenční správce) spor jak o důvodnost pohledávky (zda existuje a není promlčena), tak i o její pořadí (zda jde o pohledávku za majetkovou podstatou, což žalovaný jako insolvenční správce zpochybňoval).

Dovolatelkou citovaná důvodová zpráva akcentuje přínos § 203a insolvenčního zákona pro případy, kdy je zde spor (jen) o pořadí pohledávky. To však ještě neznamená, že označené ustanovení není použitelné i v situacích, kdy je spor jak o pořadí pohledávky, tak i o její důvodnost (pravost nebo výši). Není žádného důvodu, aby § 203a insolvenčního zákona nemohl být aplikován i v těchto případech. Naopak, tento postup může přispět k rychlejšímu vyřešení sporu o takto uplatněnou pohledávku, neboť bude-li rozhodnuto, že nejde o pohledávku za majetkovou podstatou, nemusí mít

věřitel vždy zájem na dalším vedení sporu o takovou pohledávku (s vidinou jejího „jen“ poměrného uspokojení v insolvenčním řízení).

Ani námitka dovolatelky, že odvolací soud nemohl v dané věci aplikovat § 203a insolvenčního zákona s ohledem na datum zahájení řízení (žaloba byla podána 11. října 2013), není důvodná.

Dovolatelka přehlíží, že postup dle § 203a insolvenčního zákona uplatnil nikoliv odvolací soud, ale insolvenční soud. Usnesení o uložení povinnosti žalobkyni (jako věřitelce) podat žalobu na určení pořadí pohledávky vydal insolvenční soud dne 19. listopadu 2014. Učinil tak po nabytí účinnosti novely insolvenčního zákona provedené zákonem č. [294/2013](#) Sb., přičemž v tomto postupu mu nebránilo ani přechodné ustanovení novely, které stanoví, že insolvenční zákon ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona platí i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány (viz čl. II zákona č. [294/2013](#) Sb.). K tomu ostatně srov. shodně důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sen. zn. 29 NSČR 89/2014, které bylo na jednání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu dne 17. května 2017 schváleno k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.

Jinak řečeno, postup podle § 203a insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014 se uplatní i v insolvenčních řízeních zahájených před 1. lednem 2014.

Uvedené lze shrnout tak, že § 203a insolvenčního zákona v platném znění aplikoval insolvenční soud v insolvenčním řízení společnosti P v době po nabytí účinnosti novely insolvenčního zákona provedené zákonem č. [294/2013](#) Sb., a to v souladu s čl. II tohoto zákona. Odvolací soud při svém rozhodování (v této věci) toliko zohlednil následek, vyvolaný tím, že žalobkyně nepodala incidenční žalobu, ač k tomu byla insolvenčním soudem řádně vyzvána. Nemůže-li být sporná pohledávka v insolvenčním řízení uspokojena jako pohledávka za majetkovou podstatou (pohlíží-li se na uplatnění pohledávky žalobkyni v insolvenčním řízení toliko jako na přihlášku), nemůže být postupováno jinak, než že soud řízení o žalobě, již se žalobkyně domáhá zaplacení takové pohledávky (podléhající režimu přihlášení) v době, kdy trvají účinky rozhodnutí o úpadku, zastaví dle § 141a insolvenčního zákona (k tomu srov. opět R 26/2017).

Zjevně nedůvodná je i námitka dovolatelky, že se odvolací soud „odmítl zabývat“ meritem věci, tj. posouzením existence žalobou uplatněné pohledávky. Shledal-li odvolací soud (jak shora dovozeno správně), že řízení musí být zastaveno, neměl důvod se vyjadřovat k tomu, zda žalobou uplatněná pohledávka vznikla a není promlčena. Bylo by to nadbytečné.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání proti prvnímu výroku napadeného usnesení zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

V rozsahu, ve kterém dovolání směřuje proti druhému výroku napadeného usnesení, jímž odvolací soud rozhodl o nákladech řízení, je objektivně nepřipustné, neboť tímto výrokiem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50.000,- Kč (srov. § 238 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, uveřejněné pod číslem 80/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Nejvyšší soud proto dovolání v tomto rozsahu odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)